

B Archeologie
Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology
Vrije Universiteit Amsterdam

© 2026 Academion

www.academion.nl
info@academion.nl

Projectcode P2417

Inhoud

Samenvatting	4
Scoretabel	5
Introductie	6
Procedure	6
Panel	7
Informatie over de instelling en opleiding	7
Beschrijving van de beoordelingsstandaarden	9
Organisatie	9
Omzetting naar joint degree	9
Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel	9
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	10
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	12
Standaard 3. Toetsing	20
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	23
Eindoordeel	24
Aanbevelingen	24
Bijlage 1. Beoogde leerresultaten	27
Bijlage 2. Opleidingscurriculum	29
Bijlage 3. Bezoekprogramma	31
Bijlage 4. Geraadpleegde materialen	32

Samenvatting

Beoogde leerresultaten

Het panel waardeert het duidelijke en onderscheidende profiel van de gezamenlijke bacheloropleiding Archeologie van de VU en de UvA. Het programma biedt een breed en interdisciplinair curriculum, waarin theoretische vorming, materiaalstudie en veldpraktijk op overtuigende wijze samenkomen. De inbedding binnen ACASA en de verbinding met Oudheidwetenschappen en GLTC dragen bij aan een herkenbare identiteit binnen het nationale en internationale archeologische landschap. De beoogde leerresultaten zijn helder uitgewerkt, sluiten goed aan bij de Dublin-descriptoren voor bacheloropleidingen en zijn passend op NLQF-niveau 6. Het panel ziet dat aandacht voor academische vaardigheden, onderzoeksgerichtheid, teamwork en ethiek een solide basis vormt voor verdere ontwikkeling in masterprogramma's of startposities in het werkveld.

Tegelijkertijd merkt het panel op dat de realisatie van het brede profiel mede afhankelijk is van voldoende en stabiele stafexpertise in alle onderdelen van het curriculum. Hierin ziet het panel een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren, met name waar specifieke thematische of periodieke specialisaties minder sterk vertegenwoordigd dreigen te raken. Het panel waardeert dat de opleiding deze ontwikkelingen nauw volgt en adviseert deze strategisch te blijven bewaken. De aansluiting op het beroepsveld acht het panel sterk en de voorgenomen verdere professionalisering van de werkveldadviesraad kan die verbinding nog steviger verankeren.

Onderwijsleeromgeving

Het panel beoordeelt het curriculum van de bacheloropleiding Archeologie als inhoudelijk sterk en goed gestructureerd. De Field Schools en practica vormen een duidelijke kern van de beroepsvoorbereiding. Het panel adviseert de opleiding om deze waarde proactiever te communiceren richting studenten en externe partners. De koppeling met het profiel – van prehistorie tot middeleeuwen en het mediterrane gebied en Noordwest-Europa – is aanwezig, maar het panel doet de suggestie om deze rode draad explicieter te profileren en digitale archeologie iets sterker te positioneren. Het panel constateert dat GenAI nog weinig is ingebed, maar ziet de taskforce AI als een belangrijke stap en moedigt verdere curriculumontwikkeling op dit punt nadrukkelijk aan.

De onderwijsvisie wordt overtuigend gerealiseerd in activerende en onderzoekende werkvormen. De studeerbaarheid is goed geborgd, maar het panel adviseert het tutoraat programmabreed te structureren en nadrukkelijk verplicht te maken. Tevens adviseert het panel om de ondersteuning voor studenten met functiebeperkingen systematischer te organiseren, zodat maatwerk niet afhankelijk blijft van individuele inzet.

De toelating en instroom sluiten goed aan bij de ambities van de opleiding. De tweetalige inrichting werkt functioneel, maar het panel adviseert om eenduidige afspraken over de inzet van Nederlands en Engels te hanteren in onderwijs en toetsing. Het docententeam is deskundig en betrokken; tegelijkertijd signaleert het panel een risico in de duurzame borging van specialistische expertise, waarvoor het een aanbeveling doet om dit structureel te bewaken, of hierover duidelijk aan studenten te communiceren. De faciliteiten sluiten uitstekend aan bij het praktijkgerichte leerproces.

Toetsing

Het panel beoordeelt de toetsing binnen de bacheloropleiding Archeologie als zorgvuldig vormgegeven en passend bij de beoogde leerresultaten. De opleiding maakt gebruik van een breed palet aan toetsvormen,

waarmee zowel academische kennis als praktische onderzoeksvaardigheden inzichtelijk en valide worden beoordeeld. De constructieve koppeling tussen leerdoelen en toetsing is overtuigend uitgewerkt en wordt door studenten goed begrepen. Het panel is positief over de inzet van het Skills Passport, dat een structurele ontwikkeling van beroepsspecifieke vaardigheden zichtbaar maakt en daarmee bijdraagt aan een leerproces dat niet uitsluitend summatief, maar nadrukkelijk formatief is ingericht.

De borging van de toetskwaliteit wordt als solide ervaren. Het gebruik van standaardformulieren, tweede lezers bij scripties en kalibratie tussen beoordelaars versterkt de betrouwbaarheid en transparantie van beoordeling. De actieve rol van de examencommissies in kwaliteitsbewaking en de extra controle via dubbele steekproeven vormen belangrijke waarborgen. Wel vraagt het panel aandacht voor het blijven borgen van specialistische expertise binnen het docententeam, zodat toetsing op alle terreinen voldoende deskundig gedekt blijft. Daarnaast beveelt het panel het invoeren van rubrics bij de scriptiebeoordeling aan om verdere eenduidigheid te stimuleren. Overall heeft het panel vertrouwen in het toetsbeleid en de continuïteit van de kwaliteitscyclus.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Archeologie de beoogde leerresultaten overtuigend realiseert. De beoordeelde scripties tonen dat studenten in staat zijn een goed gestructureerd academisch werkstuk te produceren en beschikken over de benodigde methodologische en analytische vaardigheden voor succesvolle doorstroom naar een master. De sterke academische basis komt ook tot uiting in de hoge doorstroom naar vervolgonopleidingen. Afgestudeerden die de arbeidsmarkt betreden, zijn dankzij de erkenning in het actorregister direct inzetbaar als junior archeoloog. Het panel waardeert bovendien de praktijkcomponenten in het programma, die bijdragen aan professionele oriëntatie. Daarmee vervult de opleiding haar functie als solide fundament voor zowel verdere academische vorming als eerste beroepsstappen.

Scoretabel

Het panel beoordeelt de opleiding als volgt:

Bacheloropleiding Archeologie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel	positief
----------------------	----------

Het visitatiepanel heeft het rapport ingezien en is akkoord met de inhoud. Namens het panel,

Prof. dr. Fleur Kemmers, voorzitter
Datum: 29 januari 2026

Yannick Slagter MA, secretaris

Introductie

Procedure

Visitatie

De bacheloropleiding Archeologie van de Vrije Universiteit Amsterdam werd op 29 en 30 oktober 2025 door een onafhankelijk peer review panel beoordeeld in het kader van de visitatiegroep WO Archeologie. Dit cluster bestond uit 8 opleidingen van de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Leiden en de Rijksuniversiteit Groningen. De opleidingen van de Vrije Universiteit Amsterdam werken samen met de Universiteit van Amsterdam in het aanbieden van deze opleidingen in het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA). De beoordeling verliep volgens de procedure en standaarden van het NVAO Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (d.d. 1 april 2024).

In opdracht van het cluster WO Archeologie verzorgde evaluatiebureau Academion de begeleiding van de visitatie. Yannick Slagter trad op als coördinator van het cluster en als secretaris bij de visitaties. Hij is door de NVAO gecertificeerd en als secretaris geregistreerd.

Panelsamenstelling

In samenspraak met de instellingen en opleidingen stelde Academion het visitatiepanel samen, rekening houdend met de expertise en onafhankelijkheid van de leden. Om de onderlinge consistentie tussen de beoordelingspanels binnen het cluster te versterken droeg de coördinator vanuit Academion zorg voor een gezamenlijke instructie voor de panelleden en een vergelijkbare beoordelingswijze bij alle bezoeken. Ook was deze consistentie een aandachtspunt bij alle afsluitende bijeenkomsten van panels tijdens de bezoeken. Ten slotte zorgde overlap in beoordelingspanels van de verschillende bezoeken in het cluster voor verdere versterking van de consistentie. De samenstelling van de panels was daarbij zo vormgegeven dat de voorzitter bij alle drie de visitaties deelnam, en twee panelleden ieder aan twee bezoeken deelnamen. Zo namen aan ieder bezoek minstens twee panelleden deel die ook in een ander beoordelingspanel in het cluster zaten.

De NVAO stemde op 24 juni 2025 in met de samenstelling van het panel. De coördinator instrueerde de panelvoorzitter op 12 mei 2025 over diens rol binnen de visitatie volgens het Profiel van de voorzitter (NVAO 2016).

Vorbereiding

De contactpersonen van de instelling stelden voor het visitatiebezoek een bezoekprogramma op in overleg met de coördinator (zie bijlage 3). De opleiding selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarnaast bepaalde de opleiding dat het ontwikkelgesprek zou worden vormgegeven als onderdeel van het bezoek. Op basis van dit gesprek werd een apart ontwikkelverslag gemaakt.

In de aanloop naar de visitatie stuurde de opleiding een lijst van afgestudeerden van studiejaar 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024 en 2024-2025 naar de coördinator. Uit deze lijst selecteerde de panelvoorzitter in samenspraak met de coördinator 16 eindwerken. Vanwege de gezamenlijkheid als joint programme is met de NVAO een reductie in eindwerken overeengekomen (als per mail van 18 november 2024), waarbij zestien scripties in totaal, dus acht eindwerken per instelling moeten worden beoordeeld. Bij de samenstelling is rekening gehouden met de spreiding van de eindcijfers, tracks en de beoordelaars.

Voorafgaand aan het bezoek stelde de opleiding de geselecteerde eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren beschikbaar aan het panel. Ook zond de opleiding het panel hun zelfevaluatie-rapport en aanvullende stukken toe (zie bijlage 4).

De panelleden bestudeerden de ontvangen informatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. Het student-lid heeft geen eindwerken bestudeerd. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Kort voor de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatie-rapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Ook werd het panel geïnformeerd over het van toepassing zijnde beoordelingskader, de werkwijze en de planning van visitatie en rapportage.

Bezoek

Tijdens het visitatiebezoek sprak het panel met verschillende opleidingsvertegenwoordigers (zie bijlage 3). Ook bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt. Het panel beëindigde de visitatie met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin deze de voorlopige indrukken, algemene observaties en suggesties voor ontwikkelpunten van het panel presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat intern voor binnen Academion voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de opleiding met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De secretaris paste de feitelijke onjuistheden in het rapport aan op aanwijzing van de panelvoorzitter. Vervolgens stelde het panel het rapport vast en stuurde de coördinator het naar het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA) en de Vrije Universiteit Amsterdam.

Panel

Het panel dat de bacheloropleiding Archeologie aan de Universiteit van Amsterdam beoordeelde, bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. F. (Fleur) Kemmers, hoogleraar bij het Institut für Archäologische Wissenschaften aan de Goethe Universität Frankfurt am Main (Duitsland) [voorzitter];
- Prof. dr. A. (Astrid) Van Oyen, hoogleraar Archeologie aan de Radboud Universiteit;
- Prof. dr. R. (Robert) Van de Noort, Vice-Chancellor van de University of Reading (Verenigd Koninkrijk);
- Dr. E.M. (Liesbeth) Theunissen, senior onderzoeker Late Prehistorie bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- G.M. (Gijs) Thissen BA, research masterstudent Archaeology aan de Universiteit Leiden [student-lid].

Alle panelleden, de secretaris en de instelling hebben een onafhankelijkheidsverklaring ondertekend en kunnen bevestigen dat de beoordeling in volledige onafhankelijkheid is uitgevoerd.

Informatie over de instelling en opleiding

Naam van de instelling:	Vrije Universiteit Amsterdam
Adres:	De Boelelaan 1105, 1081HV Amsterdam
Website:	http://www.vu.nl

BRIN-nummer:	21PL
Status van de instelling:	Bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	Positief
Naam van de opleiding:	B Archeologie
ISAT-nummer:	56703
Oriëntatie van de opleiding:	wo
Niveau van de opleiding:	Bachelor (NLQF 6)
Studielast in EC:	180
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Beroepsvereisten:	Nee
Afstudeerrichtingen:	Archeologie (NL) Archaeology (ENG)
Joint programme:	Ja, met de Universiteit van Amsterdam (Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology)
Locatie:	Amsterdam
Variant(en):	Voltijd
Visitatiegroepindeling:	WO Archeologie
Verleende graad:	BA
Inleverdatum NVAO:	1 mei 2026

Beschrijving van de beoordelingsstandaarden

Organisatie

De bacheloropleiding Archeologie wordt gezamenlijk aangeboden door de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en de Universiteit van Amsterdam (UvA) binnen het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA). ACASA is een samenwerkingsverband tussen de Faculteit der Sociale en Geesteswetenschappen van de VU en de Faculteit der Geesteswetenschappen van de UvA. Binnen dit samenwerkingsverband worden de opleidingen Archeologie, Oudheidwetenschappen en Griekse en Latijnse Taal en Cultuur gezamenlijk georganiseerd en inhoudelijk op elkaar afgestemd. De opleiding Archeologie valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van beide faculteiten en wordt gecoördineerd door twee opleidingsdirecteuren (één van elke universiteit), ondersteund door een gezamenlijke opleidingscommissie en twee examencommissies (één aan elke universiteit). Het onderwijs wordt verzorgd door stafleden van beide instellingen, verenigd binnen ACASA. Deze samenwerking maakt het mogelijk om onderwijs en onderzoek te integreren over de grenzen van beide universiteiten heen en biedt studenten toegang tot een breed scala aan expertise, faciliteiten en collecties.

Omzetting naar joint degree

De bacheloropleiding Archeologie wordt momenteel door de VU en de UvA aangeboden als een joint programme, bestaande uit twee afzonderlijke single degree-labels. Het onderwijs vindt voornamelijk plaats op één unilocatie aan de UvA, maar wordt gezamenlijk verzorgd door stafleden van beide universiteiten, die in gelijke mate betrokken zijn bij het programma. Binnen de bestaande governance-structuur is al zo veel mogelijk invulling gegeven aan gezamenlijke uitvoering: er is één gezamenlijke Onderwijs- en Examenregelingen (OER) en er is een gezamenlijke opleidingscommissie. Daarnaast vindt er structurele afstemming plaats tussen opleidingsbesturen en examencommissies van beide instellingen. Beide universiteiten hebben de duidelijke ambitie uitgesproken om deze samenwerking om te zetten in een joint degree per 1 september 2027. Het panel onderschrijft dit voornemen en stelt vast dat de opleiding in de praktijk reeds als één geïntegreerd geheel functioneert. Docenten werken intensief samen, studenten ervaren één gezamenlijke onderwijsomgeving en op curriculum- en organisatieniveau is sprake van sterke synergie. Het panel constateert dat het onderscheid tussen twee afzonderlijke opleidingen inmiddels vooral administratieve en bureaucratische lasten met zich meebrengt. Het spreekt daarom zijn steun uit voor de voorziene omzetting naar een joint degree en benadrukt dat de nieuwe gezamenlijke structuur moet leiden tot verdere efficiëntie, niet tot additionele complexiteit.

Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel

Tijdens de vorige visitatie in september 2019 is de bacheloropleiding Archeologie op alle standaarden met een voldoende beoordeeld. Het panel gaf destijds een aantal aandachtspunten mee ter verdere ontwikkeling van het programma. Zo werd geadviseerd om het aandeel natuurwetenschappen en moderne technologie sterker te profileren binnen de opleiding en de informatievoorziening over de curriculumopbouw te verbeteren. Daarnaast vroeg het panel aandacht voor versterking van de instroom en een actieve rol van de werkveldadviesraad, evenals voor een gerichte wervingsstrategie. Ook deed het panel aanbevelingen op het gebied van kwaliteitsborging en studeerbaarheid, waaronder de invoering van een e-portfolio, een evenwichtige verdeling van werkdruk en toetsing en een kritischere uniformering van informatie over beoordeling en toetsdossiers. Tot slot werd gewezen op het belang van een gezamenlijke sociale ruimte voor studenten en staf, en het formaliseren van een passende opleidingsnaam via aanpassing van het CROHO-label. Het huidige panel constateert dat de opleiding deze aanbevelingen serieus heeft opgepakt en in veel gevallen succesvol verbetering heeft doorgevoerd. Zowel op inhoudelijk, organisatorisch als facilitair niveau zijn concrete en zichtbare verbeteringen gerealiseerd.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel en beoogde leerresultaten

De gezamenlijke bacheloropleiding Archeologie van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en de Universiteit van Amsterdam (UvA) wordt sinds 2017 aangeboden binnen het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA). Het programma is ingericht als een joint programme en maakt onderdeel uit van een cluster van drie opleidingen (Archeologie, Oudheidwetenschappen en Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (GLTC)) die inhoudelijk en organisatorisch nauw met elkaar verbonden zijn. De opleiding beoogt studenten een brede academische vorming te bieden in de archeologie, met een sterke koppeling tussen theorie en praktijk, en met een diachroon (door de tijd heen, over meerdere perioden) en interdisciplinair karakter.

De opleiding richt zich geografisch op zowel Noordwest-Europa als het Middellandse Zeegebied, inclusief het Nabije Oosten. Chronologisch bestrijkt het programma de periode van circa 1500 v. Chr. tot heden. De kernexpertises van de Amsterdamse archeologie betreffen mediterrane archeologie (Griekse wereld, Italië en (pre-)Romeinse perioden), de archeologie van Noordwest-Europa (Romeinse tijd, middeleeuwen en vroegmoderne periode) en landschaps- en aardewerkonderzoek. Profilerend voor de opleiding is de inbedding in de geesteswetenschappen, waarbij archeologie benaderd wordt vanuit een historisch-antropologisch perspectief.

De bachelor Archeologie positioneert zich in het nationale veld door haar samenwerking met Oudheidwetenschappen en GLTC en onderscheidt zich daarmee van de andere Nederlandse Archeologie-opleidingen in Leiden (focus op wereldarcheologie en prehistorie) en Groningen (focus op bio-archeologie en regionale archeologie). In internationaal perspectief is de opleiding bijzonder door de combinatie van Europese en mediterrane archeologie binnen één curriculum en door de mogelijkheid de studie geheel in het Engels te volgen. Sinds 2020 wordt naast een Nederlandstalige ook een Engelstalige track aangeboden, waarvan inmiddels meer dan de helft van de studenten gebruik maakt.

De opleiding kent tien vakspecifieke eindtermen. Deze eindtermen zijn gekoppeld aan de algemene Dublin-descriptoren en sluiten aan bij het niveau van de bachelorfase (NLQF 6). Zo wordt kennis en inzicht geborgd via de inhoudelijke kaders en methoden (descriptor 1), toepassen van kennis en inzicht via gegevensanalyse, materiaal kennis en veldarcheologie (descriptor 2) en oordeelsvorming via zelfstandig onderzoek en kritische reflectie (descriptor 3). Communicatievaardigheden worden ontwikkeld door mondelinge en schriftelijke rapportage in zowel Nederlands als Engels (descriptor 4). Ten slotte wordt in de leerlijnen nadrukkelijk aandacht besteed aan leervaardigheden, samenwerking en zelfstandigheid (descriptor 5).

De opleiding beoogt studenten zo voor te bereiden op een vervolgopleiding op masterniveau of een functie waarin academische kennis en vaardigheden noodzakelijk zijn. Afgestudeerden beschikken over brede en verdiepte vakinhoudelijke kennis, kunnen zelfstandig en in teamverband onderzoek uitvoeren en ontwikkelen een professionele en vak-ethische houding.

Het panel constateert dat de bacheloropleiding een helder en onderscheidend profiel heeft binnen het Nederlandse archeologische veld, met sterke expertises op het gebied van de archeologie van Noordwest-

Europa en de mediterrane wereld, en specifieke aandacht voor onder meer middeleeuwse perioden en specifieke gebieden zoals archeobotanie. De beoogde leerresultaten zijn volledig uitgewerkt, sluiten goed aan bij de Dublin-descriptoren en zijn overtuigend geplaatst op NLQF-niveau 6. Het panel waardeert de breedte van de opleiding, waarin studenten een diachroon en interdisciplinair perspectief wordt geboden. Tegelijkertijd signaleert het panel dat deze inhoudelijke breedte kwetsbaar is door recente en mogelijke toekomstige krimp in stafexpertise. De ambitie om het gehele Europese spectrum van prehistorie tot middeleeuwen te blijven afdekken is uitdagend, zeker nu de component prehistorie al relatief beperkt vertegenwoordigd is en ook de Romeinse periode en middeleeuwen onder druk lijken te staan. Het panel geeft mee om deze strategische keuzes scherp te blijven monitoren.

Aansluiting werkveld

De bacheloropleiding Archeologie is nauw verbonden met het Nederlandse en internationale werkveld van de archeologie. In Nederland is de beroepspraktijk geregeld via een certificeringssysteem, vastgelegd in het actorregister. Het behalen van een academische bachelor kwalificeert afgestudeerden als junior archeoloog, waardoor zij bevoegd zijn om specifieke werkzaamheden binnen de monumentenzorg te verrichten. De opleiding wordt in dit register erkend, wat directe aansluiting met het werkveld garandeert.

Daarnaast onderhoudt de opleiding structureel contact met alumni en werkgevers. Binnen ACASA is een werkveldadviesraad actief, waarin afgestudeerden uit verschillende disciplines (Archeologie, Oudheidwetenschappen en GLTC) zitting hebben. Zij zijn werkzaam op uiteenlopende posities binnen de erfgoedsector en gerelateerde domeinen. De werkveldadviesraad fungeert als klankbord en levert adviezen over de aansluiting van de opleiding op de arbeidsmarkt. Ook spelen alumni een rol bij carrièreactiviteiten, zoals de jaarlijkse carrièreweken, waar zij studenten informeren over beroepsmogelijkheden.

In de afgelopen jaren heeft de raad beperkt gefunctioneerd, mede door de sterke informele netwerken die al bestaan tussen stafleden en het werkveld. Om de structurele betrokkenheid te versterken, is de opleiding bezig de werkveldadviesraad te professionaliseren, met vaste vergadermomenten, een duidelijkere rolverdeling en formele vastlegging van adviezen.

De koppeling met de praktijk wordt verder versterkt door het belang van veldwerk en erfgoedonderwijs in het curriculum. Studenten doen tijdens hun opleiding uitgebreide ervaring op met archeologische opgravingen, materiaalonderzoek en erfgoedvraagstukken, waarmee zij direct kennismaken met beroepspraktijken in binnen- en buitenland.

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten inhoudelijk goed zijn afgestemd op de Nederlandse en internationale archeologische beroepspraktijk. Dat afgestudeerden zich na het behalen van de bachelor kunnen registreren als junior archeoloog laat zien dat de opleiding een relevante beroepsbasis biedt. De vraag die de opleiding in de zelfevaluatie stelt – of studenten voldoende zijn voorbereid op de arbeidsmarkt – wordt door het panel positief beantwoord: de koppeling tussen academische vorming, praktische vaardigheden en erfgoedcontexten is stevig verankerd in de eindtermen en in de constructie van het curriculum. Elementen als veldwerk, laboratoriumonderwijs en het werken met primaire bronnen sluiten nauw aan bij actuele beroepscompetenties. Het voornemen om de werkveldadviesraad te professionaliseren is een logische stap en kan de structurele feedback verder versterken, maar het panel benadrukt dat de opleiding ook nu al een solide verbinding met het werkveld realiseert.

Overwegingen

Het panel waardeert het duidelijke en onderscheidende profiel van de gezamenlijke bacheloropleiding Archeologie van de VU en de UvA. Het programma biedt een breed en interdisciplinair curriculum, waarin

theoretische vorming, materiaalstudie en veldpraktijk op overtuigende wijze samenkomen. De inbedding binnen ACASA en de verbinding met Oudheidwetenschappen en GLTC dragen bij aan een herkenbare identiteit binnen het nationale en internationale archeologische landschap. De beoogde leerresultaten zijn helder uitgewerkt, sluiten goed aan bij de Dublin-descriptoren voor bacheloropleidingen en zijn passend op NLQF-niveau 6. Het panel ziet dat aandacht voor academische vaardigheden, onderzoeksgerichtheid, teamwork en ethiek een solide basis vormt voor verdere ontwikkeling in masterprogramma's of startposities in het werkveld.

Tegelijkertijd merkt het panel op dat de realisatie van het brede profiel mede afhankelijk is van voldoende en stabiele stafexpertise in alle onderdelen van het curriculum. Hierin ziet het panel een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren, met name waar specifieke thematische of periodieke specialisaties minder sterk vertegenwoordigd dreigen te raken. Het panel waardeert dat de opleiding deze ontwikkelingen nauw volgt en adviseert deze strategisch te blijven bewaken. De aansluiting op het beroepsveld acht het panel sterk en de voorgenomen verdere professionalisering van de werkveldadviesraad kan die verbinding nog steviger verankeren.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 1 voldoet.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

De bacheloropleiding Archeologie is een voltijdse driejarige opleiding van in totaal 180 EC, verdeeld over zes semesters en zes onderwijsperiodes per jaar. De opleiding is opgezet volgens het principe van constructive alignment: leerdoelen op cursusniveau zijn verbonden met de leerlijnen van het curriculum en deze zijn op hun beurt gekoppeld aan de eindtermen van de opleiding. Het programma combineert theoretische, methodologische en praktische onderdelen en wordt gekenmerkt door een sterke verwevenheid met de opleidingen Oudheidwetenschappen en Griekse en Latijnse Taal en Cultuur binnen ACASA. Studenten volgen vanaf het eerste jaar gezamenlijke cursussen met deze opleidingen, waardoor interdisciplinariteit en brede academische vorming vanaf de start geborgd zijn. De opleiding hanteert een diachrone opzet: chronologische en thematische onderdelen lopen van de late prehistorie tot het heden en verbinden Noordwest-Europa met het Middellandse Zeegebied.

Het curriculum is opgebouwd uit modules van 6 EC. Binnen het curriculum zijn zeven leerlijnen uitgewerkt: inhoudelijke kaders en focus; gegevensbeheer en analyse; academische vaardigheden; methoden en technieken; materiaalkennis; veldarcheologie; en landschap en erfgoed. Deze leerlijnen zorgen voor een gestructureerde opbouw van kennis en vaardigheden gedurende de drie studiejaar. Veldwerk en practica zijn een vast onderdeel van het programma: studenten volgen een eerstejaars en een tweedejaars veldcursus, waarin zij veldmethoden en materiaalkennis in de praktijk toepassen. Deze veldcursussen zijn uitgewerkt in de Field School-modules, waarin studenten tijdens het eerste en tweede jaar gedurende meerdere weken deelnemen aan archeologische opgravingen en veldwerkprojecten. Zij leren hierbij zowel basisvaardigheden als opgraven, documenteren en digitaal en analoog registreren, als het schrijven van veldrapportages en het verwerken van vondstmateriaal. In het tweede jaar kunnen studenten bovendien

aansluiten bij lopende ACASA-onderzoeksprojecten en hun rol in overleg afstemmen op specifieke interesses, bijvoorbeeld gericht op geografische informatiesystemen (GIS), materiaalonderzoek of erfgoedvraagstukken. Daarnaast zijn er laboratoriumonderdelen en mogelijkheden voor werk met erfgoedcollecties, onder meer in samenwerking met het Allard Pierson en Bureau Monumenten en Archeologie. De opleiding biedt studenten vanaf het tweede jaar mogelijkheden tot differentiatie en profilering. Dit gebeurt via twee focuspunten die doorwerken in verschillende vakken: de archeologie van de mediterrane wereld en die van Noordwest-Europa. Binnen vakken is ruimte om opdrachten en casussen op één van deze focusgebieden te richten, zodat studenten hun programma kunnen toespitsen zonder dat dit leidt tot formele specialisatietrajecten. Daarnaast is er voor 30 EC keuzeruimte in de vorm van een minor of vrije keuzeruimte in het derde jaar. Studenten kunnen hiermee hun kennis verdiepen binnen de archeologie of verbreden in andere disciplines.

De samenhang binnen het programma wordt versterkt door academische vaardighedencursussen die verspreid zijn over de drie jaren en door gezamenlijke ACASA-cursussen die de verbinding met Oudheidwetenschappen en GLTC waarborgen. De opbouw leidt toe naar het derdejaars eindwerkstuk (de 12 EC scriptie), waarin studenten zelfstandig onderzoek uitvoeren aansluitend bij de eindtermen van de opleiding.

Binnen het curriculum is de inzet van generatieve AI (GenAI) nog beperkt. Studenten geven aan dat het gebruik van GenAI in schriftelijke opdrachten momenteel niet is toegestaan. Tegelijkertijd is binnen ACASA een taskforce AI ingesteld die onderzoekt hoe GenAI op verantwoorde wijze kan worden geïntegreerd in onderwijs en toetsing. Docenten herkennen het toenemende belang van digitale en AI-gestuurde toepassingen binnen het archeologische vakgebied en verkennen mogelijkheden voor toekomstige inbedding in het curriculum.

De opleiding besteedt aandacht aan de integratie tussen bachelor en master. De bachelor is erkend in het actorregister en kwalificeert afgestudeerden tot junior archeoloog, maar is primair bedoeld als voorbereiding op een masteropleiding. De inhoudelijke samenhang en de nadruk op onderzoekend leren zorgen voor een duidelijke aansluiting op de master Archeologie binnen ACASA.

Het panel beoordeelt het curriculum van de bachelor Archeologie als gestructureerd en samenhangend. De opleiding biedt een duidelijke opbouw van kennis en vaardigheden via zeven leerlijnen, veldwerk, practica en academische vaardighedencursussen. De Field School-modules vallen positief op: studenten doen intensief praktijkervaring op met materiaalonderzoek en veldmethoden, meer dan het panel vooraf had verwacht op basis van de doorgenomen documentatie. Het panel adviseert de opleiding om de waarde en inhoud van deze practica proactief te communiceren naar studenten en externe partijen, omdat dit een belangrijk onderdeel van het leerproces vormt.

Hoewel de rode draad van het opleidingsprofiel – van prehistorie tot middeleeuwen en het mediterrane gebied en Noordwest-Europa – in het curriculum aanwezig is, zou dit nog duidelijker zichtbaar kunnen worden. Archeologische disciplines zijn verspreid in de bachelor en vormen een logische opbouw, maar digitale archeologie komt slechts beperkt aan bod. Over het geheel beoordeelt het panel het curriculum als goed afgestemd op de eindkwalificaties en de voorbereiding op de master Archeologie. Het panel constateert dat GenAI nog weinig is ingebed, maar ziet de taskforce AI als een belangrijke stap en moedigt verdere curriculumontwikkeling op dit punt nadrukkelijk aan. Het panel waarschuwt dat terughoudendheid niet houdbaar is: AI zal een vaste plaats krijgen in onderzoek, data-analyse en erfgoedpresentatie.

Onderwijsvisie en didactisch concept

De bacheloropleiding Archeologie is ingebed in de onderwijsvisies van de VU en de UvA, waarin academische vorming, onderzoekend leren en maatschappelijke betrokkenheid centraal staan. Binnen ACASA wordt dit vertaald naar een gezamenlijke visie op onderwijs die gericht is op interdisciplinariteit, diachrone perspectieven en een nauwe verbinding tussen theorie en praktijk. De opleiding beoogt studenten niet alleen vertrouwd te maken met de inhoud en methoden van de archeologie, maar ook met de bredere context van oudheidstudies en erfgoed.

De onderwijsvisie benadrukt constructive alignment: cursusdoelen en leeruitkomsten zijn systematisch gekoppeld aan de eindkwalificaties van de opleiding. Hierdoor ontstaat een samenhangend curriculum waarin studenten stapsgewijs hun kennis, vaardigheden en academische houding ontwikkelen. Het didactisch concept is gebaseerd op een mix van kleinschalig onderwijs, activerende werkvormen en praktijkervaringen. Colleges, werkcolleges en practica worden afgewisseld, waarbij studenten zowel individueel als in groepsverband opdrachten uitvoeren. Deze werkwijze sluit aan bij de academische context van de geesteswetenschappen en stimuleert zelfstandig leren en kritisch denken.

Een belangrijk element in het didactisch concept is de nadruk op onderzoekend leren. Studenten nemen vanaf het eerste jaar deel aan onderzoeksactiviteiten, zoals veldwerk, materiaalonderzoek en het analyseren van datasets. Hierdoor maken zij direct kennis met de beroepspraktijk en de methodologische basis van archeologisch onderzoek. In het derde jaar culmineren deze ervaringen in het zelfstandig uitvoeren van een bacheloronderzoek en het schrijven van de bachelorscriptie.

De opleiding kenmerkt zich daarnaast door een sterke interdisciplinariteit. Studenten volgen gezamenlijke cursussen met de bacheloropleidingen Oudheidwetenschappen en Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, waardoor zij vertrouwd raken met verschillende benaderingen van de oudheid. Binnen de archeologie zelf worden diachrone en thematische perspectieven gecombineerd: vakken bestrijken periodes van de late prehistorie tot de vroegmoderne tijd en leggen verbanden tussen Noordwest-Europa en het Middellandse Zeegebied. Deze brede aanpak stelt studenten in staat om archeologische vraagstukken vanuit meerdere invalshoeken te benaderen.

Ook internationalisering is een integraal onderdeel van de onderwijsvisie. Sinds 2020 biedt de opleiding naast de Nederlandstalige track ook een Engelstalige track aan. Hierdoor ontstaat een international classroom waarin Nederlandse en internationale studenten samenwerken en leren van elkaars perspectieven. Nederlandse studenten ontwikkelen hierdoor academische communicatieve vaardigheden in zowel Nederlands als Engels.

Ten slotte hecht de opleiding belang aan maatschappelijke en ethische dimensies van archeologie. In de curricula is aandacht voor erfgoedvraagstukken, duurzaamheid en de omgang met cultureel erfgoed. Studenten worden gestimuleerd om na te denken over de rol van archeologen in hedendaagse maatschappelijke debatten, bijvoorbeeld rond erfgoedbeheer en publieksarcheologie.

Het panel beoordeelt de onderwijsvisie van de bachelor Archeologie als goed afgestemd op academische vorming, interdisciplinariteit, praktijkgerichtheid en internationalisering. Het didactisch concept ondersteunt deze visie door kleinschalige, activerende werkvormen en een samenhangend curriculum waarin cursusdoelen systematisch zijn gekoppeld aan de eindkwalificaties. Studenten maken vanaf het eerste jaar kennis met onderzoekend leren via veldwerk, materiaalonderzoek en analytische opdrachten, culminerend in het bacheloronderzoek. De nadruk op samenwerking, kritische reflectie en academische

communicatie in zowel Nederlands als Engels sluit aan bij de internationale context en bereidt studenten goed voor op vervolgstudies en professionele beroepspraktijk.

Toelating en studentenpopulatie

De bacheloropleiding Archeologie is toegankelijk voor studenten met een vwo-diploma of een afgeronde hbo-propedeuse. Daarnaast worden studenten met een buitenlands diploma toegelaten indien dit gelijkwaardig wordt bevonden; in dat geval gelden aanvullende taaleisen. Voor de Engelstalige track is een bewijs van Engelse taalvaardigheid vereist (bijvoorbeeld IELTS of TOEFL). De opleiding hanteert geen numerus fixus of selectieprocedure. Wel geldt voor alle aankomende studenten een verplichte matchingprocedure, zoals aan de VU gebruikelijk is.

De instroom is de afgelopen jaren stabiel tot licht stijgend (van 34 instromers in 2021 tot 51 in 2024, waarvan respectievelijk 30 en 43 bij de UvA). Sinds de invoering van de Engelstalige track in 2020 is het aandeel internationale studenten aanzienlijk toegenomen. In 2024 had ongeveer 40% van de eerstejaars een internationale achtergrond. Daarmee is de bacheloropleiding uitgegroeid tot een uitgesproken internationale opleiding binnen het Nederlandse archeologische opleidingslandschap. Het totale aantal eerstejaars bedraagt de laatste jaren enkele tientallen per cohort, wat bijdraagt aan kleinschaligheid en intensieve begeleiding.

De studentenpopulatie is gemengd qua achtergrond. Naast vwo-instroom zijn er studenten afkomstig van hbo-propedeuses en buitenlandse opleidingen. De verhouding tussen Nederlandse en internationale studenten verschilt per jaar, maar het aandeel internationale studenten is structureel gegroeid. Binnen de opleiding kunnen studenten kiezen tussen de Nederlandstalige en de Engelstalige track; beide tracks zijn inhoudelijk gelijkwaardig en worden in dezelfde cohorten en vakken geïntegreerd. Dit draagt bij aan een international classroom, waarin studenten van diverse herkomst samenwerken en elkaar academisch en cultureel verrijken.

Het panel constateert dat de toelatingsprocedures helder, zorgvuldig en passend zijn ingericht voor een brede en diverse instroom. Er is sprake van een goede balans tussen Nederlandse en internationale studenten, wat bijdraagt aan een stimulerende international classroom. De matchingprocedure ondersteunt een bewuste studiekeuze en draagt bij aan een soepele overgang naar de opleiding. De omvang van de cohorten maakt bovendien een kleinschalige en persoonlijke leeromgeving mogelijk. Het panel oordeelt dat toelating en instroom adequaat zijn vormgegeven en goed aansluiten bij het profiel en de ambities van de opleiding.

Studeerbaarheid en begeleiding

De bacheloropleiding Archeologie besteedt vanaf het begin aandacht aan een zorgvuldige introductie van nieuwe studenten. Tijdens de introductieactiviteiten maken zij kennis met de inhoud en organisatie van de opleiding, de digitale leeromgeving en de voorzieningen van zowel de VU als de UvA en ontmoeten ze medestudenten, docenten en ondersteunend personeel. Deze introductie vormt een belangrijk startpunt voor de begeleiding gedurende de opleiding en draagt bij aan de binding met het programma en de academische gemeenschap.

De studiebegeleiding is erop gericht studenten te ondersteunen bij hun studievoortgang en persoonlijke ontwikkeling. Iedere eerstejaarsstudent wordt gekoppeld aan een tutor die als vast aanspreekpunt fungeert. Deze begeleiding richt zich niet alleen op studie-inhoudelijke kwesties, maar ook op de overgang naar de academische context en de ontwikkeling van studievaardigheden. In de loop van de opleiding neemt de tutorrol af, maar blijft de drempel laag om docenten te benaderen met vragen. Daarnaast is er een

studieadviseur beschikbaar voor advies bij studiekeuze, persoonlijke omstandigheden, studieovertraging en de afstemming van keuzeruimte en minoren. Studenten geven in de zelfevaluatie aan dat de kleinschaligheid van het programma en de bereikbaarheid van docenten bijdragen aan een ondersteunende leeromgeving waarin begeleiding vanzelfsprekend onderdeel is van het studietraject.

Het programma ondersteunt studenten verder door een heldere structuur en een overzichtelijke roostering. Het curriculum is opgebouwd uit leerlijnen en thematische modules die in samenhang zijn ontworpen. Colleges, werkcolleges, practica en veldwerk zijn gespreid ingepland over zes onderwijsperiodes per jaar. Toetsmomenten zijn gelijkmatig verdeeld, waardoor studenten regelmatig feedback ontvangen en hun voortgang kunnen monitoren. Dit voorkomt dat studielast zich ophoopt en bevordert het tijdig behalen van studiepunten.

Een belangrijk instrument in de begeleiding is de digitale leeromgeving. De opleiding maakt gebruik van Canvas en de online studiegids als centrale platforms waar cursusinformatie, literatuur, opdrachten en cijfers toegankelijk zijn. De roosters worden via de digitale applicaties gepubliceerd, waardoor studenten overzicht hebben van hun studieprogramma en deadlines. De zelfevaluatie laat zien dat studenten de toegankelijkheid en actualiteit van deze systemen waarderen en dat de transparantie bijdraagt aan een goed studieplan.

Naast de formele begeleiding draagt ook de inrichting van het programma zelf bij aan studeerbaarheid. Studenten werken vanaf het eerste jaar in kleinschalige groepen en hebben veel direct contact met docenten. Veldwerk en practica zorgen voor een nauwe koppeling tussen theorie en praktijk, waarbij docenten studenten intensief begeleiden. Dit bevordert niet alleen de ontwikkeling van vakinhoudelijke vaardigheden, maar ook de betrokkenheid en motivatie van studenten. De opleiding stimuleert bovendien de vorming van een actieve studentencommunity. De studievereniging Synkratos organiseert sociale en inhoudelijke activiteiten die bijdragen aan de binding binnen de opleiding. Excursies naar archeologische vindplaatsen en musea, evenals deelname aan (internationale) opgravingen, vormen een integraal onderdeel van het programma en versterken zowel de academische vorming als de onderlinge samenhang. Daarnaast zijn er extracurriculaire activiteiten zoals de jaarlijkse carrièreweken en workshops met alumni, die studenten ondersteunen bij hun loopbaanoriëntatie en netwerkontwikkeling.

Voor studenten met een functiebeperking of bijzondere omstandigheden zijn er specifieke ondersteuningsmogelijkheden. Zij kunnen terecht bij de studieadviseur, die samen met de student kijkt naar passende maatregelen, zoals extra tentamentijd, alternatieve toetsvormen of aangepaste roostering. Deze voorzieningen worden waar nodig in overleg met de examencommissie vastgesteld. Daarnaast bieden de centrale diensten van UvA en VU specialistische begeleiding, waaronder trainingen en psychologische ondersteuning. Volgens de zelfevaluatie ervaren studenten deze voorzieningen als toegankelijk en effectief.

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Archeologie een goed gestructureerde en overzichtelijke leeromgeving biedt die de studeerbaarheid ondersteunt. De combinatie van een duidelijke programmatische opbouw, gespreide toetsing, overzichtelijke roostering en kleinschalige onderwijsvormen maakt dat studenten vanaf de start vertrouwd raken met de opleiding. De introductie, digitale leeromgeving en persoonlijke begeleiding door tutores, studieadviseur en docenten dragen bij aan een laagdrempelige en ondersteunende leeromgeving. Extracurriculaire activiteiten, excursies en de studievereniging versterken zowel de binding met de opleiding als de academische en professionele ontwikkeling van studenten.

Het panel merkt op dat de uitval in het eerste jaar relatief hoog is. Op basis van gesprekken met studenten en met docenten die exitgesprekken voeren met vertrekkende studenten lijkt dit deels te maken te hebben met

een hoger theoretisch gehalte dan sommige studenten hadden verwacht, maar het lijkt niet direct aan de studeerbaarheid te liggen. Studenten die de propedeuse afronden, stromen over het algemeen succesvol door naar het tweede en derde jaar en kunnen de opleiding binnen de nominale studieduur afronden. Zaken die zwaar vallen binnen het programma worden door de opleiding opgepakt en waar nodig aangepast.

De rol van tutores en studentmentoren wordt wisselend ervaren. Docenten en management beschrijven het tutoraat als intensief, terwijl sommige studenten het contact als beperkt ervaren. Mogelijk hangen deze verschillen samen met de inzet van individuele tutores. Het panel adviseert de opleiding om het tutoraat duidelijk te positioneren, verplicht te maken en te borgen dat tutores voldoende tijd en middelen hebben om dit serieus uit te voeren.

Voor studenten met een functiebeperking ziet het panel dat ondersteuning vaak ad hoc georganiseerd wordt. Centrale en facultaire voorzieningen zijn aanwezig, maar specifieke archeologische eisen maken dat maatwerk vaak per geval wordt geregeld. Hoewel maatwerk effectief is, kunnen studenten het als belastend ervaren wanneer zij voortdurend zelf aanpassingen moeten aanvragen. Het panel adviseert de opleiding om het beleid voor studenten met functiebeperkingen systematischer te verankeren, zodat noodzakelijke aanpassingen proactief en gestructureerd worden geboden, waardoor studenten volledig kunnen deelnemen zonder extra inspanning.

Onderwijstaal en opleidingsnaam

De bacheloropleiding draagt de officiële Nederlandse naam Archeologie, maar wordt sinds enkele jaren tevens aangeboden als Engelstalige track onder de naam Archaeology. Beide tracks zijn inhoudelijk identiek en delen dezelfde eindkwalificaties, docenten en vakken. De invoering van de Engelstalige track was ingegeven door meerdere overwegingen. Een belangrijk deel van het onderzoek van ACASA-staf vindt plaats buiten Nederland en vormt een cruciaal onderdeel van het onderwijsprogramma, zowel bij veldwerk als in onderzoekend leren. Ook het onderzoek dat in Nederland en Noordwest-Europa wordt uitgevoerd, heeft een uitgesproken internationale uitstraling. Daarnaast was het een expliciete wens om een meer internationale studentenpopulatie aan te trekken en te werken vanuit het principe van de international classroom. Het gebruik van het Engels sluit daarmee aan bij de internationale context van het vakgebied, waarin Engelstalige literatuur en communicatie de norm zijn. De Engelstalige naam Archaeology vergroot bovendien de herkenbaarheid en vindbaarheid van de opleiding voor buitenlandse studenten. Dit heeft geleid tot een substantiële toename van internationale instroom: in 2024 was circa 40% van de eerstejaars afkomstig uit het buitenland.

De opleiding bewaakt tegelijkertijd de positie van de Nederlandstalige track. Omdat Nederlandstalig onderwijs soms in de verdrukking dreigde te raken, is vanaf 2024-2025 extra geïnvesteerd in aparte Nederlandstalige en Engelstalige werkgroepen naast de gezamenlijke hoorcolleges. Voor studenten in de Nederlandstalige track geldt dat opdrachten, presentaties, tentamens en de scriptie in het Nederlands moeten worden uitgevoerd. Op deze manier wordt zowel de internationale oriëntatie van de opleiding gewaarborgd als de borging van het Nederlands als academische taal.

Het panel ziet de invoering van de Engelstalige track Archaeology met Engelstalige naam als een waardevolle versterking van de internationale oriëntatie van de opleiding. Het gebruik van Engels sluit aan bij de literatuur en communicatie binnen het vakgebied en draagt bij aan een global classroom met een diverse studentenpopulatie. Tegelijkertijd benadrukt het panel het belang van het behoud van de Nederlandstalige track, omdat deze voorbereidt op het Nederlandse archeologische werkveld en de arbeidsmarkt. De huidige combinatie van Nederlandse en Engelse onderwijsonderdelen wordt door het panel gezien als een logische en functionele inrichting voor een internationaal én nationaal georiënteerd programma. Tegelijkertijd

signaleert het panel dat de uitvoering hiervan nog niet altijd consistent is. Studenten die bewust kiezen voor de Nederlandstalige track, krijgen in de praktijk soms meer Engelstalig onderwijs dan voorzien, bijvoorbeeld wanneer werkgroepen vanwege groepsgrootte uitsluitend in het Engels plaatsvinden. Ook lopen zij aan tegen onduidelijkheid over de taal van schriftelijke opdrachten: door Engelstalige literatuur en colleges achten zij het soms praktischer om in het Engels te schrijven, terwijl dit binnen de Nederlandstalige track niet altijd wordt toegestaan. Het panel adviseert de opleiding daarom om heldere, programmabrede afspraken te maken over de inzet van Nederlands en Engels in onderwijs en toetsing, zodat studenten vanaf het begin weten wat zij kunnen verwachten en zowel docenten als studenten deze afspraken consequent kunnen hanteren.

Onderwijsgevend personeel

Het onderwijs binnen de bacheloropleiding Archeologie wordt verzorgd door de staf van ACASA. De kern van het docententeam bestaat uit vaste stafleden van beide instellingen, aangevuld met tijdelijke docenten en incidenteel gastdocenten uit de museale of erfgoedpraktijk. De verdeling van taken tussen VU- en UvA-docenten is evenwichtig, met de helft afkomstig van beide instellingen en waarbij beide instellingen substantiële bijdragen leveren aan de kernonderdelen van het programma.

De academische staf is inhoudelijk breed en dekkend samengesteld. Hoogleraren, universitair hoofddocenten en universitair docenten bestrijken de belangrijkste specialismen binnen de archeologie, variërend van mediterrane en Europese archeologie tot erfgoedstudies en digitale methoden. Hierdoor sluiten de expertise en onderzoeksactiviteiten van docenten aan bij de inhoudelijke opbouw van het curriculum. Het onderzoek van de staf heeft een sterke internationale component en is geïntegreerd in het onderwijs, onder meer via onderzoeksgerichte werkvormen en de inbreng van actuele onderzoeksprojecten in practica en veldwerk.

Alle vaste docenten beschikken over de verplichte Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of zijn bezig deze te behalen. Een deel van de staf heeft aanvullend de Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO) afgerond. Nieuwe docenten worden actief begeleid in hun didactische ontwikkeling, onder meer door deelname aan trainingen en workshops op het gebied van toetsing, digitale onderwijsvormen en inclusieve didactiek.

De student-docentratio ligt, mede dankzij de relatief beperkte instroom en de inzet van een substantieel aantal (22) vaste stafleden, gunstig. Dit maakt kleinschalige onderwijsvormen mogelijk en zorgt voor intensieve begeleiding binnen practica, veldwerk en projectonderwijs. De opleiding ziet professionalisering en het versterken van de onderwijscompetenties als een doorlopend aandachtspunt, waarvoor structurele voorzieningen beschikbaar zijn bij beide universiteiten.

Het panel is positief over de kwaliteit en inzet van het docententeam van de bacheloropleiding Archeologie. De docenten zijn inhoudelijk deskundig, didactisch goed gekwalificeerd en beschikken in ruime mate over de vereiste BKO, met daarnaast ook meerdere SKO-gekwalificeerde stafleden. Studenten spreken met waardering over de begeleiding die zij ontvangen en ervaren de docenten als geëngageerd, benaderbaar en zeer betrokken bij hun leerproces. Het panel herkent dit beeld en merkt op dat de flexibiliteit van het docententeam studenten de mogelijkheid geeft een programma te volgen dat goed aansluit bij hun interesses.

Tegelijkertijd signaleert het panel enkele kwetsbaarheden. De ambitie om binnen het curriculum een brede regionale focus te bieden vraagt om duurzame borging van specialistische expertise. Het panel ziet dat studenten soms de indruk hebben dat zij in alle richtingen verder kunnen, terwijl niet alle specialistische domeinen (zoals bepaalde regionale of periodespecifieke thema's) structureel vertegenwoordigd zijn en

docenten in gesprek met het panel ook lieten weten geen inhoudelijke begeleiding te kunnen en willen bieden als zij zelf onvoldoende kennis hebben. Zeker richting studenten is transparantie over wat de opleiding wél en níet kan bieden belangrijk en het panel beveelt daarom aan om er zorg voor te dragen dat wanneer je zegt dat je bepaalde expertises hebt, je die ook moet hebben.

Daarnaast is de werkdruk onder docenten een punt van zorg. De genoemde flexibiliteit is prijzenswaardig, maar geeft ook veel werk. Zeker met het oog op de toenemende studentenaantallen is het belangrijk hier goed op te blijven letten. Het aanstellen van universitair docenten zonder onderzoekstijd, zoals dat nu gebeurt, kan op termijn ten koste gaan van de kwaliteit van zowel onderwijs als onderzoek en van eerlijke taakverdeling. Het panel waardeert het docentenmentoraat voor nieuwe stafleden en moedigt verdere structurele ondersteuning aan om de kwaliteit van het team ook in de toekomst te blijven garanderen.

Opleidingsspecifieke faciliteiten

De bacheloropleiding Archeologie beschikt over diverse faciliteiten die specifiek zijn afgestemd op de behoeften van het vakgebied. Studenten maken gebruik van laboratoria voor materiaalonderzoek, waar zij praktische vaardigheden ontwikkelen in onder meer aardewerk- en botanalyse. Laboratoriumvoorzieningen van de UvA en de VU worden ingezet in het kader van practica en onderzoeksopdrachten en dragen bij aan de koppeling tussen theorie en praktijk.

Daarnaast speelt het Allard Pierson een belangrijke rol binnen de opleiding. De collecties van het museum worden actief gebruikt in het onderwijs, bijvoorbeeld voor opdrachten in materiaalanalyse en erfgoedinterpretatie. Ook het Bureau Monumenten en Archeologie van de gemeente Amsterdam biedt studenten mogelijkheden om ervaring op te doen met stedelijk archeologisch materiaal en praktijkgerichte projecten.

Een essentieel onderdeel van de opleiding is het veldwerk. Studenten nemen in verschillende studiejaar deel aan veldwerkprojecten in binnen- en buitenland. Daarbij werken zij mee aan opgravingen en onderzoeksprojecten die vaak rechtstreeks verbonden zijn met het lopende onderzoek van ACASA-staf. Dit stelt studenten in staat om praktijkervaring op te doen in een internationale onderzoeksomgeving.

Het panel beoordeelt de opleidingsspecifieke faciliteiten van de bachelor Archeologie als goed passend bij de leerdoelen en de beroepsvoorbereiding van studenten. De laboratoria bieden studenten een introductie tot praktische onderzoeksvaardigheden, bijvoorbeeld op het gebied van aardewerk- en pollenonderzoek. De zoölogische vergelijkingscollectie van de UvA wordt door het panel als bijzonder waardevol gezien en onderscheidt zich als een unieke bron voor bachelorstudenten, terwijl de andere laboratoriumfaciliteiten goed bijdragen aan het ontwikkelen van vakinhoudelijke competenties. Daarnaast vormen de museale collecties van het Allard Pierson en de mogelijkheden bij het Bureau Monumenten en Archeologie belangrijke leeromgevingen voor materiaalonderzoek en erfgoedinterpretatie. Het veldwerk, zowel nationaal als internationaal, biedt studenten directe ervaring met opgravingen en onderzoeksprojecten, waardoor theorie en praktijk nauw verbonden worden en de professionele vorming wordt versterkt.

Overwegingen

Het panel beoordeelt het curriculum van de bacheloropleiding Archeologie als inhoudelijk sterk en goed gestructureerd. De Field Schools en practica vormen een duidelijke kern van de beroepsvoorbereiding. Het panel adviseert de opleiding om deze waarde proactiever te communiceren richting studenten en externe partners. De koppeling met het profiel – van prehistorie tot middeleeuwen en het mediterrane gebied en Noordwest-Europa – is aanwezig, maar het panel doet de suggestie om deze rode draad explicieter te profileren en digitale archeologie iets sterker te positioneren. Het panel constateert dat GenAI nog weinig is

ingebod, maar ziet de taskforce AI als een belangrijke stap en moedigt verdere curriculumontwikkeling op dit punt nadrukkelijk aan.

De onderwijsvisie wordt overtuigend gerealiseerd in activerende en onderzoekende werkvormen. De studeerbaarheid is goed geborgd, maar het panel adviseert het tutoraat programmabreed te structureren en nadrukkelijk verplicht te maken. Tevens adviseert het panel om de ondersteuning voor studenten met functiebeperkingen systematischer te organiseren, zodat maatwerk niet afhankelijk blijft van individuele inzet.

De toelating en instroom sluiten goed aan bij de ambities van de opleiding. De tweetalige inrichting werkt functioneel, maar het panel adviseert om eenduidige afspraken over de inzet van Nederlands en Engels te hanteren in onderwijs en toetsing. Het docententeam is deskundig en betrokken; tegelijkertijd signaleert het panel een risico in de duurzame borging van specialistische expertise, waarvoor het een aanbeveling doet om dit structureel te bewaken, of hierover duidelijk aan studenten te communiceren. De faciliteiten sluiten uitstekend aan bij het praktijkgerichte leerproces.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 2 voldoet.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de bacheloropleiding Archeologie sluit aan bij het facultaire en universitaire beleid van de VU en de UvA. Uitgangspunt is dat de beoogde leerdoelen van het programma rechtstreeks in de toetsing tot uitdrukking komen, volgens het principe van constructieve alignment, waarbij studenten regelmatig zowel formatieve en summatieve feedback ontvangen. Daarbij wordt een breed scala aan toetsvormen gehanteerd, variërend van schriftelijke tentamens en essays tot presentaties, groepsopdrachten, practica en verslagen van veldwerk. Deze diversiteit maakt het mogelijk uiteenlopende kennis en vaardigheden te beoordelen, van theoretisch inzicht tot praktische onderzoekscompetenties. In de propedeuse ligt de nadruk op het verwerven van basiskennis en academische vaardigheden, vaak via schriftelijke tentamens en korte opdrachten. In de latere studie jaren verschuift het accent naar analytische en onderzoeksvaardigheden, waarbij essays, projectopdrachten en practica belangrijker worden. Het verplichte veldwerk wordt beoordeeld aan de hand van logboeken en verslagen. Een bijzonder instrument hierbij is het Skills Passport, dat studenten gedurende meerdere jaren gebruiken in de Field School-modules. Hierin wordt systematisch vastgelegd in hoeverre zij praktische vaardigheden, zoals veldtechnieken, dataverwerking en materiaalherkenning, op verschillende niveaus beheersen. Het Skills Passport zorgt ervoor dat de ontwikkeling van beroepsspecifieke vaardigheden transparant en structureel gevolgd kan worden. Door deze spreiding en de nadruk op tussentijdse opdrachten krijgen studenten inzicht in hun voortgang en kunnen zij hun studieproces tijdig bijsturen.

In reactie op de opkomst van GenAI zijn binnen ACASA alle takehome-tentamens afgeschaft en wordt sterker ingezet op mondelinge presentaties en begeleide werkvormen. Ook werkt een gezamenlijke UvA/VU-taskforce AI aan kaders voor een toekomstbestendige integratie van GenAI in toetsing.

Het afsluitende bachelorwerkstuk van 12 EC vormt een belangrijk summatief toetsmoment. Studenten voeren een zelfstandig onderzoek uit onder begeleiding van een docent die als eerste beoordelaar fungeert. De scriptie wordt daarnaast altijd beoordeeld door een tweede lezer, die onafhankelijk van de eerste lezer een beoordeling opstelt. Het eindcijfer wordt in onderling overleg vastgesteld op basis van de ingevulde beoordelingsformulieren. Bij een groot verschil in waardering kan een derde beoordelaar worden ingeschakeld. Beide beoordelaars maken gebruik van een vast formulier waarin criteria als onderzoeksopzet, uitvoering, argumentatie, structuur, taalgebruik en wetenschappelijke integriteit zijn opgenomen. Op deze wijze wordt de zorgvuldigheid en transparantie van de beoordeling gewaarborgd. Ook worden eens in de twee tot drie jaar kalibratiesessies georganiseerd om beoordeling tussen beoordelaars af te stemmen.

Kwaliteit van de toetsing wordt geborgd door het gebruik van toetsmatrijzen en beoordelingsformulieren, waarin de koppeling met leerdoelen en de beoordelingscriteria expliciet is vastgelegd. Bij groepsopdrachten wordt doorgaans een individuele component meegenomen om de persoonlijke bijdrage inzichtelijk te maken. De examencommissies houden toezicht door middel van steekproeven van toetsdossiers en beoordelingen en zien erop toe dat docenten werken met valide en transparante toetsvormen. Daarbij worden zij ondersteund door het facultaire onderwijskundig centrum, dat trainingen en advies biedt bij de ontwikkeling van toetsing.

Ten aanzien van fraude en plagiaat hanteert de opleiding duidelijke richtlijnen die zijn vastgelegd in de OER en studentenhandleidingen. Alle scripties en omvangrijkere opdrachten worden standaard gecontroleerd met plagiaatdetectiesoftware (Turnitin). Studenten worden bij de start van hun studie geïnformeerd over de normen van academische integriteit en de consequenties bij overtredingen. Eventuele zaken worden conform de vastgestelde procedures behandeld door de examencommissie.

De toetspraktijk wordt structureel geëvalueerd in het kader van de kwaliteitszorgcyclus. Na afloop van vakken reflecteren docenten op de kwaliteit van hun toetsen en de aansluiting bij de leerdoelen. De resultaten van deze reflecties, samen met de bevindingen uit cursus- en programmevaluaties, worden betrokken bij de verdere verbetering van de toetsing. Ook de examencommissies dragen hieraan bij via hun jaarlijkse verslaglegging, waarin zij reflecteren op de borging van toetskwaliteit en aanbevelingen doen voor verbeteringen.

Het panel beoordeelt het toetsbeleid van de bacheloropleiding Archeologie als zorgvuldig opgezet en passend bij de beoogde leerresultaten. De opleiding maakt gebruik van een breed en evenwichtig palet aan toetsvormen, waardoor zowel kennisverwerving als onderzoeks- en praktijkvaardigheden adequaat worden geëvalueerd. Het panel is positief over de wijze waarop het Skills Passport structureel wordt ingezet om beroepsspecifieke vaardigheden inzichtelijk te ontwikkelen en monitoren. Hiermee toont de opleiding dat toetsing niet alleen summatief, maar ook ontwikkelgericht is ingericht. Wel merkt het panel op dat het nodig is om alert te blijven op de inhoudelijke borging, met name bij vakken waarin studenten zelf casestudies kunnen kiezen. Het panel signaleert dat in sommige gevallen onderwerpen worden toegestaan waarvoor de verantwoordelijke docent, of de opleiding als geheel, onvoldoende inhoudelijke expertise heeft. Uit gesprekken met docenten bleek dat hierin verschillend wordt omgegaan: sommige docenten geven expliciet geen toestemming voor dergelijke onderwerpen, terwijl anderen hierin ruimhartiger zijn. Dit verschil in praktijk kan risico's met zich meebrengen voor de consistentie en inhoudelijke kwaliteit van de toetsing. Het panel waardeert daarnaast de eerste stappen die worden gezet om toetsing aan te passen aan GenAI-ontwikkelingen, en moedigt verdere uitwerking hiervan aan. Globaal gezien heeft het panel veel vertrouwen in het toetsbeleid en de structurele kwaliteitscyclus die daaraan verbonden is.

De borging van toetskwaliteit is overtuigend. Het gebruik van vaste beoordelingsformulieren, toetsmatrijzen en tweede lezers bij scripties draagt bij aan betrouwbaarheid en transparantie. Het panel vindt het sterk dat bij duidelijk afwijkende beoordelingen een derde lezer wordt ingeschakeld. Wel beveelt het panel aan om de rubrics te gaan gebruiken bij de scriptiebeoordeling, zodat beoordelingscriteria nog eenduidiger worden gehanteerd en kalibratie duurzaam geborgd blijft.

Examencommissie

Voor de bacheloropleiding Archeologie zijn formeel twee examencommissies verantwoordelijk: één aan de zijde van de VU en één aan de zijde van de UvA. Dit is het gevolg van de huidige juridische status van de opleiding, die weliswaar als joint programme wordt aangeboden maar nog geen joint degree is. Ondanks deze formele scheiding, streven de commissies in de uitvoering nadrukkelijk naar uniformiteit voor alle studenten binnen ACASA. Zij hanteren een identieke OER en stemmen beleid en procedures frequent af in zowel structureel als informeel overleg.

De inrichting van de kwaliteitsborging verschilt enigszins: aan de VU ondersteunt de toetskamer de examencommissie door controle op toetsen en beoordelingen, terwijl aan de UvA deze verantwoordelijkheid in handen van de examencommissie zelf ligt. Voor eindwerken wordt gewerkt met een gestandaardiseerde werkwijze met onafhankelijke eerste en tweede lezers en een mogelijke derde beoordelaar bij grote afwijking.

Een bijzonder kenmerk van de huidige situatie is dat beide instellingen jaarlijks een steekproef uitvoeren van minimaal 10% van de scripties. Daarmee ontstaat op dit moment een dubbele kwaliteitscontrole, wat bijdraagt aan de borging van consistentie en betrouwbaarheid. In de toekomst wordt overwogen om deze steekproeven ook gezamenlijk uit te voeren ter verdere afstemming.

De examencommissies rapporteren jaarlijks over hun bevindingen en aanbevelingen en koppelen deze terug aan opleidingsbestuur en opleidingscommissie. In deze jaarverslagen wordt gereflecteerd op de kwaliteit van toetsing en worden verbeterpunten geïdentificeerd. Deze verslagen worden gedeeld met het opleidingsbestuur en vormen een belangrijk instrument in de kwaliteitscyclus. Daarnaast is er contact met de opleidingscommissie en het opleidingsbestuur, zodat bevindingen uit toetspraktijk en onderwijsontwikkeling op elkaar aansluiten. Daarmee vervullen de examencommissies een duidelijke rol in de structurele kwaliteitszorgcyclus.

Het panel beoordeelt het functioneren van de examencommissies positief. Hoewel de bacheloropleiding door twee afzonderlijke examencommissies wordt bestreken — één aan de VU en één aan de UvA — constateert het panel dat in de dagelijkse praktijk sprake is van een hechte en effectieve samenwerking. Procedures, richtlijnen en OER-bepalingen zijn goed op elkaar afgestemd, waardoor studenten binnen het gezamenlijke programma een eenduidige en transparante uitvoering van toetsing en diplomering ervaren. Het panel waardeert in het bijzonder dat de commissies actief de kwaliteit van de afstudeerbeoordelingen borgen via steekproeven van scripties. De huidige situatie levert daarbij zelfs een extra kwaliteitscontrole op, omdat beide instellingen afzonderlijk een steekproef uitvoeren. Met het oog op de voorgenomen overgang naar een joint degree benadrukt het panel wel dat het essentieel is om de governance zo in te richten dat deze leidt tot meer efficiëntie en verdere vereenvoudiging, en niet tot extra complexiteit in besluitvorming en kwaliteitstoezicht.

Overwegingen

Het panel beoordeelt de toetsing binnen de bacheloropleiding Archeologie als zorgvuldig vormgegeven en passend bij de beoogde leerresultaten. De opleiding maakt gebruik van een breed palet aan toetsvormen,

waarmee zowel academische kennis als praktische onderzoeksvaardigheden inzichtelijk en valide worden beoordeeld. De constructieve koppeling tussen leerdoelen en toetsing is overtuigend uitgewerkt en wordt door studenten goed begrepen. Het panel is positief over de inzet van het Skills Passport, dat een structurele ontwikkeling van beroepsspecifieke vaardigheden zichtbaar maakt en daarmee bijdraagt aan een leerproces dat niet uitsluitend summatief, maar nadrukkelijk formatief is ingericht.

De borging van de toetskwaliteit wordt als solide ervaren. Het gebruik van standaardformulieren, tweede lezers bij scripties en kalibratie tussen beoordelaars versterkt de betrouwbaarheid en transparantie van beoordeling. De actieve rol van de examencommissies in kwaliteitsbewaking en de extra controle via dubbele steekproeven vormen belangrijke waarborgen. Wel vraagt het panel aandacht voor het blijven borgen van specialistische expertise binnen het docententeam, zodat toetsing op alle terreinen voldoende deskundig gedekt blijft. Daarnaast beveelt het panel het invoeren van rubrics bij de scriptiebeoordeling aan om verdere eenduidigheid te stimuleren. Overall heeft het panel vertrouwen in het toetsbeleid en de continuïteit van de kwaliteitscyclus.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 3 voldoet.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Kwaliteit eindwerken

Het panel heeft zestien bachelorscripties beoordeeld, acht van iedere instelling, en constateert dat alle eindwerken van een passend en overtuigend niveau zijn voor een bacheloropleiding Archeologie. De scripties tonen aan dat studenten in staat zijn een goed gestructureerd en onderbouwd academisch essay te schrijven, waarbij zij relevante bronnen en literatuur op juiste wijze inzetten. Het panel ziet dat studenten over het algemeen goed in staat zijn hun onderzoeksvraag scherp te formuleren, een passende methodologische aanpak te kiezen en hun bevindingen logisch en helder te presenteren. Daarmee blijkt uit de ingediende scripties dat de opleiding erin slaagt de beoogde leerresultaten te realiseren en studenten adequaat voor te bereiden op een vervolgstudie.

Alumnisucces

De bacheloropleiding Archeologie is primair ingericht als een academische basisopleiding die voorbereidt op een vervolgstudie op masterniveau. Dat komt duidelijk tot uitdrukking in de uitstroomcijfers: ongeveer 80–85% van de afgestudeerden stroomt door naar een masteropleiding, vaak binnen ACASA. Een aanzienlijk deel kiest voor de eigen master Archaeology van de VU en de UvA, maar er is ook een groep die aansluit bij verwante opleidingen, zowel binnen Nederland als internationaal. Daarmee laat de opleiding zien dat zij haar functie als doorstroomprogramma naar een hoger niveau adequaat vervult. Hoewel de meeste studenten kiezen voor verdere academische vorming, gaat 10–15% van de afgestudeerden direct de arbeidsmarkt op. Zij vinden doorgaans werk bij archeologische bedrijven of erfgoedinstellingen, of in verwante sectoren. Dit wordt mogelijk gemaakt doordat de opleiding erkend is in het actorregister, waardoor afgestudeerden zich kunnen kwalificeren als junior archeoloog. Daarmee voldoen zij aan de eisen van de KNA en zijn zij bevoegd om bepaalde werkzaamheden in de archeologische praktijk te verrichten. Toch benadrukt de opleiding dat dit voor de meeste alumni slechts een tussenstap is en dat het voltooien van een master essentieel is voor een duurzame positie in het archeologisch veld of de wetenschap.

De internationale oriëntatie van de bachelor draagt bij aan de brede inzetbaarheid van afgestudeerden. De Engelstalige track trekt een diverse studentenpopulatie en bereidt studenten voor op een internationale vervolgstudieomgeving. Bovendien bieden de verplichte veldwerkmodules, de Field Schools, en stages mogelijkheden om internationale ervaring op te doen. Studenten participeren hierbij vaak in onderzoeksprojecten buiten Nederland of in internationaal georiënteerde projecten in eigen land. Een kleiner, maar stabiel aandeel van de studenten kiest er zelfs voor een masteropleiding buiten Nederland te volgen, vooral in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland of België.

Het panel beoordeelt de aansluiting van de bacheloropleiding op het archeologische werkveld als sterk. Studenten ontwikkelen hoogwaardige academische vaardigheden die in de praktijk goed worden gewaardeerd. Dankzij de nationale beroepsstructuur kunnen afgestudeerden zich na afronding van de bachelor kwalificeren als junior archeoloog, waarmee zij direct inzetbaar zijn in de erfgoedsector. Daarbij constateren studenten en alumni dat zij zich aan het einde van de bachelor goed toegerust voelen met een stevige ‘toolkit’ voor het vervolg, zowel richting het werkveld als richting de master: zij geven aan tevreden te zijn met wat zij hebben geleerd en zich klaar te voelen voor het volgende niveau.

Hoewel het merendeel logisch doorstudeert in een mastertraject, zijn degenen die de arbeidsmarkt opgaan voldoende voorbereid om in te stromen in de commerciële archeologie en verwante sectoren in Nederland. Afgestudeerden missen soms specifieke beroepsvaardigheden die in het hbo sterker worden aangeleerd, maar beschikken volgens het panel over de academische basis om zich deze snel eigen te maken. Daarbij waardeert het panel dat de opleiding juist elementen biedt die in Nederland onderscheidend zijn, zoals de structurele laboratoriumcomponent, de expertise in archeobotanie en archeozoölogie en het intensieve contact met primaire bronnen tijdens veldwerk en collectiestudies. Hierdoor vormt het programma een stevig fundament voor zowel nationale als internationale loopbanen.

Overwegingen

Het panel constateert dat de bacheloropleiding Archeologie de beoogde leerresultaten overtuigend realiseert. De beoordeelde scripties tonen dat studenten in staat zijn een goed gestructureerd academisch werkstuk te produceren en beschikken over de benodigde methodologische en analytische vaardigheden voor succesvolle doorstroom naar een master. De sterke academische basis komt ook tot uiting in de hoge doorstroom naar vervolgopleidingen. Afgestudeerden die de arbeidsmarkt betreden, zijn dankzij de erkenning in het actorregister direct inzetbaar als junior archeoloog. Het panel waardeert bovendien de praktijkcomponenten in het programma, die bijdragen aan professionele oriëntatie. Daarmee vervult de opleiding haar functie als solide fundament voor zowel verdere academische vorming als eerste beroepsstappen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 4 voldoet.

Eindoordeel

Het panel oordeelt dat de bacheloropleiding Archeologie voldoet aan alle standaarden. Het eindoordeel van het panel over de opleiding is om die reden positief.

Aanbevelingen

1. Zorg ervoor dat, wanneer bepaalde expertises als onderdeel van het curriculum worden gepresenteerd, deze daadwerkelijk structureel vertegenwoordigd en begeleid kunnen worden. Dit betekent dat de

aanwezige specialistische expertise binnen de opleiding duurzaam moet worden geborgd, of dat – wanneer het niet langer mogelijk is bepaalde expertises aan te bieden – hierover duidelijk en transparant dient te worden gecommuniceerd naar studenten en externe partijen.

2. Introduceer rubrics bij de beoordeling van scripties, zodat beoordelingscriteria eenduidiger worden toegepast en de onderlinge afstemming tussen beoordelaars verder wordt versterkt.

Bijlage 1. Beoogde leerresultaten

Algemene eindtermen

De afgestudeerde van de opleiding Archeologie

- A1 heeft kennis van en inzicht in algemeen wetenschapsfilosofische achtergronden van geesteswetenschappelijk onderzoek, en kan deze kennis en inzichten toepassen op het vakgebied van de opleiding en zich een oordeel vormen over de plaats van dit vakgebied als onderdeel van geesteswetenschappelijke disciplines en ten opzichte van andere verwante disciplines;
- A2 kan op een academisch niveau relevante gegevens verzamelen en interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke en – voor zover van toepassing – sociaal-maatschappelijke en/of ethische aspecten;
- A3 kan schriftelijk en mondeling rapporteren over een wetenschappelijk onderwerp, zowel voor een wetenschappelijk publiek als voor een breder publiek;
- A4 kan mondeling in het Engels rapporteren en discussiëren over een wetenschappelijk onderwerp in de context van een international classroom;
- A5 is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen op vakspecifieke vraagstukken, dat dit een professionele benadering van de aan de opleiding gerelateerde werkvelden/beroepen laat zien;
- A6 kan publicaties op het vakgebied van de opleiding die zijn opgesteld in het Nederlands of Engels correct interpreteren en in de oordeelsvorming betrekken;
- A7 bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie aan te gaan die een hoger niveau van autonomie veronderstelt;
- A8 heeft ervaring opgedaan met het samenwerken in groepsverband en is op basis daarvan in staat op het eigen functioneren in een groep te reflecteren;
- A9 heeft er blijk van gegeven de leer- en planningsvaardigheden te bezitten die noodzakelijk zijn om vakken en de opdrachten die daarvan deel uitmaken binnen de daarvoor gestelde termijn af te ronden;
- A10 kan relevante ontwikkelingen in de betrokken vakgebieden verbinden aan een eigen onderzoeksoptzet, bepalen welke van deze ontwikkelingen en inzichten het meest relevant zijn voor de eigen onderzoeksoptzet en kan een aantal analysetechnieken en onderzoeksmethoden zelfstandig toepassen.

Opleidingsspecifieke eindtermen

De afgestudeerde van de opleiding Archeologie

- S1 heeft kennis van en inzicht in de materiële cultuur van NW-Europa van de prehistorie tot en met de Middeleeuwen en de vroegmoderne tijd en het Mediterrane gebied van de prehistorie tot de laatantieke periode, en beschikt over een historisch en ruimtelijk kader waaraan die diachrone ontwikkelingen in de materiële cultuur kan relateren (inhoudelijke kaders en focus);
- S2 is in staat om vanuit een wetenschappelijke vraagstelling archeologische gegevens te verzamelen, beheren en analyseren (met inachtneming van de mogelijkheden en beperkingen van de verschillende soorten bronnen), en kritisch te reflecteren op de uitkomsten van deze analyses (leerlijn Gegevensbeheer en –analyse);
- S3 heeft de kennis en vaardigheden om individueel en in teamverband te werken aan een wetenschappelijke probleemstelling, waarbij die een zinvolle vraagstelling kan definiëren en deze kan vertalen naar een onderzoekstrategie, vakpublicaties (in elk geval in het Nederlands (voor NL-track) en Engels) correct kan interpreteren en evalueren, en mondeling en schriftelijk kan rapporteren en visualiseren met gebruikmaking van (digitale) media voor een wetenschappelijk of ander publiek (leerlijn Academische vaardigheden);
- S4 is in staat om een zelfstandig onderzoek op te zetten over een onderwerp, waarbij verschillende standpunten worden belicht en kritisch geëvalueerd en beargumenteerde eigen meningen worden gegeven

in overeenstemming met de heersende standaarden van de archeologische discipline (leerlijn Academische vaardigheden);

S5 is in staat om archeologische vraagstukken interdisciplinair te verbinden met een basiskennis van Griekse en Latijnse taal en cultuur en de oude geschiedenis;

S6 heeft kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken van de Archeologie en kan de adequate methoden en technieken selecteren in de context van een wetenschappelijke vraagstelling (leerlijn Methoden en technieken);

S7 is in staat om relevant archeologisch materiaal te selecteren om een onderzoeksvraag te beantwoorden, kan beschrijven welke mogelijkheden en beperkingen van het materiaal de resultaten van het onderzoek beïnvloeden, kan kwalitatieve en eenvoudige kwantitatieve analyses toepassen op dit materiaal en kritisch reflecteren op de uitkomsten (leerlijn Materiaalkennis);

S8 beheerst de courante methoden en -technieken van archeologisch veldonderzoek, kan deze uitvoeren als zelfstandig veldmedewerker tijdens een veldwerkproject, en is in staat de resultaten van het veldonderzoek te analyseren en publiceren op het niveau van een basisrapportage, en kan kritisch reflecteren op de onderzoeksvragen -en methoden ervan (leerlijn Veldarcheologie);

S9 heeft kennis van en kan reflecteren op de onderzoeksvragen en methoden van de landschapsgeschiedenis en erfgoedpraktijk en kan diens kennis en vaardigheden als archeoloog en beginnend erfgoedexpert toepassen bij het nemen van beslissingen in de maatschappelijke omgang met het historisch-archeologisch landschap en met erfgoed (leerlijn Landschap en erfgoed);

S10 is in staat de specifieke Nederlandse ontwikkelingen in de archeologie in een breder Europees kader te plaatsen (Leerlijnen Veldarcheologie en Landschap en erfgoed).

Bijlage 2. Opleidingscurriculum

Jaar een							
Vak	Semester 1			Semester 2			EC
	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	
Archaeological Sources							6
What is Archaeology?							6
A Cultural History of the Ancient World 1: The Near East and the Greek World							6
Environmental Archaeology							6
Historical Sources							6
A Cultural History of the Ancient World 2: The Hellenistic World, Italy and Rome							6
Archaeology of Prehistoric and Roman Europe							6
Archaeology and Society							6
Archaeology of Medieval Europe and the Early Modern World							6
Field School 1							6

Jaar twee							
Vak	Semester 1			Semester 2			EC
	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	
Science in Archaeology							6
Archaeology and the City							6
Philosophy of the Humanities							6
Archaeology of Cult							6
Digital Archaeology							6
ACASA Excursion							6
Theory in Archaeology							6
Past and Present: Critical Approaches to Antiquity and Archaeological Heritage							6
Archaeological Materials in Context							6
Field School 2							6

Jaar drie							
Vak	Semester 1			Semester 2			EC
	P 1	P 2	P 3	P 4	P 5	P 6	
From Excavation to Publication							6
Lieux de mémoire							6
Death and Commemoration							6
Vrije keuzeruimte							30
Scriptie							12

 Verplicht vak
  Gebonden keuze
  Vrije keuze

Bijlage 3. Bezoekprogramma

Woensdag 29 oktober 2025

Locatie: UvA

12:00	12:15	Welkom / aankomst panel	
12:15	13:15	Intern overleg panel (incl. lunch)	
13:15	14:00	(Faculteits)management	
14:00	14:15	Pauze	
14:15	15:00	Studenten en alumni bachelor (incl. leden OC)	
15:00	15:15	Pauze	
15:15	16:00	Docenten bachelor (incl. leden OC)	
16:00	16:15	Intern overleg panel	
16:15	17:00	Rondleiding door de labs	
17:00	18:00	Intern overleg panel – opstellen bevindingen	

Donderdag 30 oktober 2025

Locatie: VU

08:30	09:00	Aankomst panel en intern overleg	
09:00	09:45	Studenten en alumni master (incl. leden OC)	
09:45	10:00	Pauze	
10:00	10:45	Docenten master (incl. leden OC)	
10:45	11:00	Pauze	
11:00	12:00	Examencommissies (VU en UvA)	
12:00	14:00	Intern overleg panel – opstellen bevindingen (incl. lunch)	
14:00	14:30	Eindgesprek management	
14:30	14:45	Pauze	
14:45	15:30	Ontwikkelgesprek	
15:30	16:00	Intern overleg panel	
16:00		Mondelinge terugkoppeling door panelvoorzitter	

Bijlage 4. Geraadpleegde materialen

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 8 eindwerken van de bacheloropleiding Archeologie bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Academion.

Daarnaast heeft het panel voor en tijdens het bezoek onder andere de volgende materialen geraadpleegd:

- Zelfevaluatie Bacheloropleiding Archeologie
- Onderwijs- en examenregelingen BA Archeologie 2025-2026
- Toetsplan inclusief bijlagen
- Studiegids Bachelor Archeologie - Universiteit van Amsterdam Archeologie | Studiegids VU
- Overzicht van kerndocenten ACASA met CV's
- Scriptiehandleiding / scriptiebeoordelingsformulier
- Beschrijving Veldwerklocaties
- Skills Passport
- Beknopt kader studeren met een functiebeperking en/of chronische ziekte UvA
- Beleidskader GenAI UvA
- Kader Onderwijskwaliteitsbeleid UvA 2024
- UvA Onderwijsvisie
- Jaarverslagen examencommissies UvA & VU 2022-23 & 2023-24
- Jaarverslagen opleidingscommissies UvA & VU 2022-23 & 2023-24
- Kengetallen
- UvA kader toetsbeleid FGw
- VU SGW toetsbeleid
- VU toetskader
- Vakkenselecties